

Miten naisyrittäjät innovoivat?

15.12.2023

Seinäjoen ammattikorkeakoulun naisyrittäjien innovointia koskevassa tutkimuksessa haluttiin saada selville, miten naisyrittäjät innovoivat. Aiemmat naisiin ja innovaatioihin liittyvät tutkimukset ovat keskittyneet pääasiassa sukupuolten välisiin eroihin, mikä ei riittävästi selitä, mitkä tekijät edistävät naisten innovaatioiden syntyä tai miten naisten innovaatiotoimintaa voidaan tukea. Siksi tässä tutkimuksessa haluttiin saada esiin naisyrittäjien oma ääni, toisin sanoen syvähaastatteluin pyrittiin saamaan parempi ymmärrys naisyrittäjien innovointikäytännöistä. Aineistoa analysoitiin aineistolähtöisesti. Analyysin pohjalta tulkittiin haastatteluaineisosta seitsemän erilaista innovointikäytäntöä. Nämä kuvaavat niitä moninaisia tapoja, miten naisyrittäjät sanoittavat omia innovaatiokäytäntöjään sekä niihin liittyviä vaiheita ja ihmisiä. Seuraavassa tiivistys seitsemästä innovaatiokäytännöstä.

Seitsemän innovaatiokäytäntöä

Omassa päässä pyörittely -käytäntö kuvaa naisyrittäjien tapaa ideoiden kypsyttelystä omassa päässään. Tämä innovointikäytäntö liittyy nimenomaan naisyrittäjien puheeseen uusien ideoiden pohdinnasta yksin.

*Joo, kyllä se pitää niin kuin ite selkeyttää mun mielestä siellä pään sisällä ja miettiä ja katsoa, että voisko sille olla niinku mahdollisuuksia. Niinku tällä lailla. (Kerttu)Mä työstän sitä päässä. Se on sitten sitä ku mä meen nukkumaan, ni siinä työstän tai sitten jossain autossa, et mä paljon pyörittelen sitä asiaa, teen jo vähä niinku puoliks suunnittelen päässä. (Eveliina)No konkreettisesti mä innovoin useimmiten silloin, ku mä oon koiran kaa lenkillä. Mut ku mä lähen niinku pihalle ulos koiran kaa, niin silloin mulla rupeaa raksuttamaan. Se ehkä mun se innovointihetki. (Iida)***Tiedonetsintä**-käytäntö kuvaa naisten kerrontaa, miten he keräävät lisätietoa uuden ideansa ympäriltä, saadakseen paremman kuvan idean toteuttamisen mahdollisuuksista. Moni naisyrittäjä kertoi ”googlailevansa” eli etsivänsä lisätietoa aiheesta internetistä. Naisyrittäjät myös puhuvat selvitystyöstä tai pohjatyöstä, jota voidaan tehdä ottamalla yhteyttä erilaisiin tahoihin.

*Mä alan sitte selvittään, et onko siinä järkeä ja mitä kautta vois asioit hoitaa. Että mä teen sen semmosen pohjatyön. (Heidi)Jos se nyt vaatii enemmän, niin kyl mä sit alan ottaa yhteyksiä, kattelen numeroita ja soittelen, kyselen ja selvittelen. (Tiina)***Mallintaminen** -käytäntö muodostuu puheesta, jossa naisyrittäjät kertovat miten he mallintavat paperille tai jollekin muulle alustalle uutta ideaansa jäsennelläkseen sitä eteenpäin.

*Ja kyllä mä sitten aika paljon, mä kirjotan tosi paljon ihan ylös ajatuksia. Mut sitten mä oon tehny sellasen niin kun kuvia. Mun niin kun ajatusmaailma menee siis kuvina. Että mä oon piirtänyt siis karttoja, että täällä on niin kun tämmösiä ja tämmösiä. Ja sitten, et ne ideat on tavallaan visuaalisessa muodossa. (Jaana)No sitte sen jälkeen totta kai niinkun kirjoittaa paperille. Tykkään sitten kirjoittaa paperille, koska siitä jää sitte sellanen kuitenkin lihasmuistikin siitä, et sit jää niinku paremmin mieleen, että mitä kirjottaa siihen paperille. Ja sitte ettii siihen niinku sellasia… erilaisia niinkun liittymäkohtia, että mitkä kaikki asiat vois vaikuttaa siihen uuteen ideaan, mitkä sitä vois niinku tavallaan edesauttaa ja edistää ja sitte tietysti… (Kerttu)Mutta siis kyllä kyllä sitten varmaan mennään sen pääs pyörittämisen ja miettimisen ja sen jälkeen sitten mennään siihen konkreettiseen paperijuttuun. On se sitte powerpointti tai joku, minne mä lähden kuvaamaan vaikka sitä jotain, joku palvelukonsepti tai jotain sellasta. (Eveliina)***Nopea testaaminen** -innovaatiokäytännössä tärkeintä on aloittaa idean testaaminen melko nopeasti ilman suurempaa suunnittelua. Tässä innovaatiokäytännössä naiset välttävät liiallista suunnittelua ja keskittyvät sen sijaan nopeaan kokeiluun ideoidensa testaamiseksi.

*Sit jos… se on hyvinkin selkeä, niin kyl mä sit hyvin äkkiä niinku sitte toteutan sen. Täs on tullu sellasia tilanteita, että jos mä en olisi heti tarttunut tuohon asiaan ja lähtenyt viemään sitä eteenpäin, niin joku muu olis tehny (Iida)Että just sitä semmosta ennakkoluulotonta ryhtymistä, sitähän tarvitaan. No just vaikka tuo messuhommakin, niin siis ei ollu epäilystäkään, etteikö se toimis, vaan kokeillaan. Että toisaalta se voi olla myös rikkaus se, että –… – niin, että pystyy tekemään asioita lennostakin (Päivi)Mut se että se on vaan yks aamu kun sä heräät. Nyt mä tiedän mitä mä teen. Se on näin, nyt mä teen sen. Ja sitten siitä se on pari puhelinsoittoa. (Päivi)***Työyhteisö apuvoimana** -innovaatiokäytännössä naisyrittäjät hyödyntävät joko koko työyhteisöä tai tiettyä osaa työyhteisöstä innovoinnissa. Toiset naisyrittäjät kertovat miten osallistavat työntekijöitä innovointiprosessissa konkreettisesti esimerkiksi hakemaan tietoa tai jatkokehittämään ideaa, toiset taas kertovat miten he enemmänkin testaavat tai hakevat mielipiteitä uudesta ideastaan omilta työntekijöiltään.

Mä vaan meen töihin et ”arvatkaa mitä, arvatkaa mitä” ja sit ne naiset on että ”voi ei”. …: Ja sit mä selitän et meidän pitäis nyt tehdä sitä ja tätä ja tota ja näin, ja usein siihen liittyy.. Tosi usein siihen liittyy kuitenkin jotain käytännön tekemistä. Pääosin, varsinkin nyt tää tilanne mikä mulla nyt on, niin se on meillä naiset, jotka tekee sitä käytännön työtä. Siihen liittyy usein se et joku selvittää jotain ja kilpailuttaa ja tehään tätä ja tota. Usein se.. Pakonkin edestä jalkautuu muillekin se ajatus. Sitten kun muut on siinä mukana niin nekin on paljon sitoutuneempia siihen kun niin että mä vaan täräytän että nyt vaan noin. Sitten mulla on tapana että kun mä elän, paljon oon kuitenkin oman pääni sisällä että mitäs sitten ja kuinkas näin ja noin, niin sitten ettei ne ideat jää vaan sinne, vaan että se leviäis jo hyvissä ajoin. (Kaisa)Mä aina kysyn tuolla meidän ryhmässäkin, mulla on semmonen kehitysryhmä, että… onko mitää ideoita uusia, et heittäkää ihan mitä vaan, että mitä enemmän tulee kaikenlaista, niin sitä enemmän niinku ne alkaa mun mieles pyöriä.(Iida)No tietysti nyt hehkuttaa niinku työntekijöille sitä. Ja kysyy ensinnäkin heiltä sitä mielipidettä siitä, että voisiko tähän olla niinku mahdollisuutta ja näin. (Kerttu)Niinku Katariina sano sitä, että hän välillä unohtaa sen, että mä oon se pomo, et ei vaan olla

*samanarvosia työntekijöitä, että paljonhan mä kyselen, että mitä mieltä olisitte, jos tehtäis näin tai olisko tässä ideaa ja, että ei vaan se, että vaikka mä nautin siitä, et se oon minä, joka päättää, mutta sitte se, että mä haluan kuulla myös niitten mielipiteen. (Heidi)***Luottosparraaja avuksi** -innovaatiokäytäntö kuvastaa luotto sparrauskumppaneiden tärkeyttä innovointiprosessissa. Luottosparraajat ovat henkilöitä, joiden kanssa naisyrittäjien on helppo ja innostava kehittää uusia innovaatioita. Luottamus on myös keskeinen osa tätä innovaatiokäytäntöä.

*Mä soitan ehkä parille ihmiselle. Mä testaan sitä. Mut ne pitää valita todella tarkasti. Siis niitä ei ole montaa ja ne pitää sillai osatestata. Että oikeesti mä oon sellases tilantees et mul ei oikeestaan no itseasias mä oon käyttäny kyllä yhtä konsulttia joka on sellanen et mul on semmonen, se on tavallaan valtakunnan tason ihminen niin mä uskon et se ymmärtää mua. Niin kun aika hyvin. Ja saa kiinni siitä puolesta sanasta. Eikä tee sellasia kysymyksiä että mä hiillyn. Niitä sillä tavalla tyhmiä kysymyksiä että tottakai niitäkin täytyy tehdä mut sitten niin. Joo. (Päivi)Mä nään tän meijän visualistin kautta. Meijän tämmönen moniosaaja, niin hänen kans me ehkä… no ei me innovoida joka päivä tai joka viikko, mut sellasta niinku… semmoista ajatustenvaihtoa. Sellast niinku joustavaa, helppoa, mikä kuitenkin niinku vie asioita koko ajan eteenpäin. Mut ehkä se ei synnytä semmosta niinku innovaatiota. Mut ehkä mä voisin sitä… ehkä se vois olla niinku innovointia joissain tilanteissa ainaki. Mut sellasta uuden luomista ja miettimistä. Mä huomaan, et tää liittyy nyt tosi vahvasti häneen, mut siis se on niin toimiva se niinku yhteistyö. Se on niin… Ehkä se kuvaa sitä niinku tosi hyvin, et me mennään niinku eteenpäin. Että kun monen tai jonkun toisen kanssa voit niinku pallotella, mut sä et… jos ei oo sitä yhteistä säveltä tai sitten ei… jotenkin luonnostaa tuu sitä, et no hei vedetääs tää yhteen ja mihin me niinku mennään ja miten me jatketaan. (Liisa)Joillekin naisyrittäjistä oma puoliso on luottosparraaja innovointiprosessissa. Toisilla naisyrittäjistä puoliso on myös virallisesti mukana yritystoiminnassa esimerkiksi yhtiökumppanina, mutta puoliso voi muodostua luottosparraajaksi innovointiprosessissa, vaikka hän ei olisi virallisesti mukana yritystoiminnassa.Kyllä tietysti tuo yrittäjäparini on aika vahva, tai todella vahva tekijä siinä. Yhdeshän me heitellään näitä ideoita sitten, osa lähtee jalostumaan ja näkyy sitten jossakin mutta aika paljon on niitä, jotka on myös sitten heitetty silleen että ”heh heh”. (Katja)Puolisolle…Joo, se sanoo hyvä idea tai sitten itse asiassa hän on vielä ketterämpi tarttumaan, et jos joku asia, mikä tahansa, vaikkei se nyt ois ideakaan, ni mä sanon, että ei vitsi, että pitäskö tuo tehä noin. Se soittaa ja selvittää ja järjestää. (Päivi)***Verkostot hyötykäyttöön** -innovaatiokäytäntö korostaa erilaisten verkostojen apua uusien innovaatioiden kehittämisessä. Naisyrittäjät puhuvat miten he saavat erilaisissa verkostoissa toimiessaan uusia ideoita omaan liiketoimintaansa.

Kyllä se verkostoituminen on siinä myöski yks asia. Että kun tapaa uusia ihmisiä erilaisilta toimialoilta tai erilaisista taustoista, niin kyllä se niinku on se, että siinä niinku tulee niitä uusia ideoita aina kun vaihtaa ajatuksia toisten kanssa. (Kerttu)Mun mielestä tosi monet koulutukset ja kaikki semmoset kauppakamarijutut ja kaikki muut, missä sä oot toisenlaisessa ympäristössä, missä joku muu.. Sä oot periaattees töissä mutta joku muu ulkopuolinen virike tai joku muu ulkoa tulee, mihin sä saat ite et ”okei, toi toimi tuolla noin, se vois toimia meillä näin”. Ehkä että on aina avoin kaikelle oppimiselle ja avoin sille kaikelle, et sä voit kaikessa ammentaa. (Kaisa)Naisyrittäjät myös kertovat, miten he käyttävät erilaisia verkostoja uuden idean jatkokehittämisessä, toiset hakevat verkostoista lisätietoa, toiset taas käyttävät verkostoja testialustoina ja jotkut hakevat verkostoista yhteistyökumppaneita innovoinnin toteuttamiseen. Myös asiakkaat toimivat tärkeänä uusien ideoiden testauspintana.Mutta sitte se, että mä oon siinä aika lyhytpinnanen, että sitte se on

ehkä enemmänki, että jos on jotain semmosta uutta, mitä ei tavallaan googlettamalla löydy, niin sitte ehkä taas verkosto. Että sitte sieltä kautta kyselemällä ja hakemalla vähän sitä, että sitte yleensä vielä tulee lisäideoita siihen, että kuinka se kannattais tehä. (Heidi)Mutta tavallaan sitten se, että mä juttelen niistä sit ääneen ihmisten kanssa. Se on ehkä myös sitä testausta mitä mä tein silloin jo joskus sain sen ohjeen silloin, kun yrittäjäksi rupesin, että pitää kaikki ideat testata muilla, että ketä tahansa ne onkaan. Niin kyl mä aika avoimesti juttelen niitä nykyään ehkä vähän varovammin silleen, et ei kilpailijat varasta mun ideoita. Mutta ei nyt ehkä niin. Asiakkaille tosi paljon, koska nehän on sitten. Että niitten kanssa, et mitä te oisitte mieltä, jos ois tämmönen, toimisko se. (Jaana)Ja sitte ihan etsiä, et jos tarvii jotaki yhteistyökumppaneita siihen idean toteuttamiseen ja sitten niitten etsiminen seuraavaksi ja sitten niille ideoitten esittely. (Kerttu)

Naisyrittäjien innovaatiokäytännöt ilmentävät moninaisuutta

Seitsemän erilaista innovointikäytäntöä tuo esiin, että naisyrittäjillä on hyvin erilaisia tapoja innovoida. Nämä käytännöt osoittavat monipuolista tapaa lähestyä innovointia ja heijastavat yrittäjien kokemuksia ja näkemyksiä omasta toiminnastaan. Jos naisyrittäjien innovointia halutaan tukea, tämä tulee ottaa huomioon. Osa innovointikäytännöistä kulminoituu vahvasti yrittäjään itseensä eli yrittäjä puhuu innovoinnista oman toiminnan kautta, kun taas toiset käytännöt tuovat esiin innovoinnin yhteisöllisen puolen. Tunnistetut innovointikäytännöt ovatkin keskenään myös ristiriitaisia, siinä missä toisissa korostuu suunnitelmallisuus, toisissa korostuu nopea testaaminen. Joissakin yhteiskehittäminen on keskeisessä asemassa, joissakin korostuu yrittäjän oma prosessointi ja päätöksenteko.

Naisyrittäjien moninaisten innovointikäytäntöjen valossa on selvää, ettei ole olemassa yhtä yleispätevää tapaa tukea heidän innovatiivista toimintaansa. Kukin yrittäjä voi hyötyä erilaisista tukimuodoista riippuen heidän omista tarpeistaan ja myös liiketoimintaympäristöstään. Esimerkiksi yksi ratkaisu voisi olla laajan verkoston luominen, joka tarjoaisi mahdollisuuden vuorovaikutukseen eri toimialojen ja taustoiltaan erilaisten ihmisten kanssa. Tällaiset verkostot voivat tarjota uusia näkökulmia ja luoda hedelmällisiä puitteita ideoiden kehittämiselle. Myös yhteiskehittämisen, palvelumuotoilun ja lean startup -tyyppisten menetelmien tuntemuksesta voisi olla tukea innovoinnissa. Toisille naisyrittäjille taas helposti saatavilla oleva innovaatiorahoitus voisi olla ratkaiseva tekijä. Tämä rahoitusmahdollisuus voisi rohkaista kokeilemaan uusia ideoita ja muuttamaan ne käytännön innovaatioiksi etenkin kokeilemalla etenevien yrittäjien kohdalla. Innovaatiorahoitus voisi toimia katalyyttina, mahdollistaen riskinottoa ja antaen naisyrittäjille taloudellista tukea ideoidensa alkuvaiheessa. Tärkeää on siis tunnistaa, että naisyrittäjät ovat monipuolinen ryhmä, ja heidän tarpeensa sekä vahvuutensa vaihtelevat. Tukitoimien tulisi olla joustavia ja monipuolisia, jotta ne voisivat vastata yrittäjien yksilöllisiin tarpeisiin. Tällainen lähestymistapa voisi edistää naisten osallistumista innovointiprosesseihin ja vahvistaa heidän osuuttaan myös kasvuyrittäjinä.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun ”Naiset esiin ja eteenpäin: Naisyrittäjyyden kasvutekijät maaseudulla” -tutkimushankkeen yhtenä keskeisenä tavoitteena on selvittää, miten naisten innovaatiotoimintaa voidaan edistää ja tukea. Tutkimuksessa haastateltiin 12 eteläpohjalaista naisyrittäjää. Tutkimuksen rahoittaa Töysän Säästöpankkisäätiö. Tutkimusta valottavassa sarjassa on aiemmin ilmestynyt:

Löytöretkellä yrittäjyyden ytimeen | @SeAMK-verkkolehti
Naisyrittäjien innovointi vaatii tarkempaa tutkimusta | @SeAMK-verkkolehti
Mitä innovointi tarkoittaa naisyrittäjille? | @SeAMK-verkkolehti
”Verkostoa me tarvitaan, ihmisiä ympärillemme”

Emilia Kangasyliopettaja
SeAMK

Sanna Joensuu-Salotutkijayliopettaja, dosentti
SeAMK

Anmari Viljamaatutkijayliopettaja
SeAMK

Lähteet:

Amoroso, S., & Link, A.N. (2018). Under the AEGIS of knowledge-intensive entrepreneurship: employment growth and gender of founders among European firms. *Small Business Economics, 50*(4), 899-015.

Bates, T., Robb, A., & Parker, S. (2013). *Utilizing the Kauffman Firm Survey to predict growth in venture size and scope among small firm startups: 2004 startups tracked through 2008. Technical report*. Washington DC: Office of Advocacy, U.S. Small Business Administration.

Belitski, M., & Desai, S. (2021). Female ownership, firm age and firm growth: a study of South Asian firms. *Asia Pacific Journal of Management, 38*(3), 825-855.

Costin, Y. (2012). In pursuit of growth: an insight into the experience of female entrepreneurs. *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 4(2), 108-127. https://doi.org/10.1108/17566261211234634

Du Rietz, A., & Henrekson, M. (2000). Testing the female underperformance hypothesis. *Small Business Economics, 14*(1), 1–10.

Hussain, J.G., Harrison, J.M., & Millman, C. (2010). ”Enter the dragoness”: firm growth, finance, guanxi, and gender in China. *Gender in Management, 25*(2), 137-156.

Jernberg, F., Lindbäck, A., & Roos, A. (2020). A new male entrepreneur? Media representation of male entrepreneurs before and after #metoo. *Gender in Management: An International Journal*, 35(2), 211-224.